

Advies nr 02/2013 van 30 januari 2013

Betreft: Ontwerp van Koninklijk besluit tot uitvoering van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968, wat betreft de speekselanalyse en de bloedproef bij het sturen onder invloed van bepaalde psychotrope stoffen en de erkenning van de laboratoria (CO-A-2013-001).

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid artikel 29;

Gelet op het verzoek om advies van Mevrouw Annemie Turtelboom, Minister van Justitie, ontvangen op 21/12/2012;

Gelet op het verslag van mevrouw Mireille Salmon;

Brengt op 30 januari 2013 het volgend advies uit:

I. Onderwerp en context van de adviesaanvraag

1. Mevrouw Annemie Turtelboom, Minister van Justitie (hierna 'de aanvrager'), heeft op 21 december 2012 aan de Commissie gevraagd om bij hoogdringendheid een advies te verstrekken over een ontwerp van Koninklijk Besluit tot uitvoering van de wetten betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968, wat betreft de speekselanalyse en de bloedproef bij het sturen onder invloed van bepaalde psychotrope stoffen en de erkenning van de laboratoria (hierna 'het ontwerp KB').
2. De Commissie brengt hiernavolgend dan ook bij hoogdringendheid advies uit, rekening houdend met de informatie waarover zij beschikt.

II. VOORGESCHIEDENIS

3. Overeenkomstig het verslag aan de Koning dient vooreerst te worden verwezen naar *de Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968 (hierna 'de wet')*. Sturen onder invloed van andere stoffen dan alcohol wordt voor het eerst strafbaar gesteld door *de wet van 16 maart 1999 tot wijziging van de wet van 16 maart 1968*. Op grond van deze wet werd aan de Koning machtiging verleend om de regels te bepalen volgens dewelke de bloedafname met het oog op de vaststelling van de aanwezigheid van die stoffen moet worden verricht. Dit resulteerde in *het Koninklijk besluit van 4 juni 1999 betreffende de bloedproef met het oog op het bepalen van het gehalte van andere stoffen dan alcohol die de rijvaardigheid beïnvloeden*.
4. De technologische vooruitgang ('speekseltesten') noopt de wetgever tot een tweede wijziging van *de Wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer*, door de *wet van 31 juli 2009 tot invoering van de speekseltesten op drugs in het verkeer*. Op grond van deze laatste wet wordt aan de Koning machtiging verleend om voorzieningen te treffen tot nadere regeling van de speekselanalyse. De Commissie merkt op dat zij inzake deze wet niet werd geconsulteerd voor advies. Deze bijkomende regels dienden normaliter te worden ingevoegd in voormeld *Koninklijk besluit van 4 juni 1999*, maar er werd evenwel voor geopteerd om voormeld besluit op te heffen en de tekst mee over te nemen in een nieuw gestructureerd geheel, en er zo tevens voor te zorgen dat er een zo groot mogelijke éénvormigheid ontstaat op terminologisch en praktisch vlak tussen de speeksel –en bloedafname. Het nieuwe ontwerp Koninklijk besluit, welk hiernavolgend zal worden geanalyseerd, wordt opgedeeld in vijf hoofdstukken, namelijk Definities en algemene bepalingen, Specifieke bepalingen betreffende het speekselstaal, Specifieke bepalingen betreffende de bloedproef, Bepalingen betreffende de

erkenning van de laboratoria, Overgangsmaatregelen, wijzigings –en opheffingsbepalingen. Tenslotte zijn er nog drie bijlagen gevoegd aan het ontwerp KB. De Commissie zal hiernavolgend enkel de voor haar relevante artikelen en bijlagen bespreken.

III. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

5. Artikel 1 bepaalt de definities. Artikel 1, 3° geeft als definitie voor 'opvorderende overheid' : het Openbaar Ministerie of de in artikel 59, §1 van de wet bedoelde overheidspersonen, zijnde de officieren van gerechtelijke politie die hulpofficier zijn van de procureur des Konings, het personeel van het operationeel kader van de federale en lokale politie. Artikel 1, 4° verstaat onder 'vermoedelijke gebruiker' één der gecontroleerde personen vermeld in *artikel 61bis, §1 van de wet betreffende de politie over het wegverkeer*. Hieronder wordt de bestuurder van het voertuig begrepen, maar eveneens onder meer de vermoedelijke dader van een verkeersongeval, met inbegrip van de medeveroorzaker of het slachtoffer van een verkeersongeval, Volgens het verslag aan de Koning werd door het kenniscentrum Centrex-wegverkeer de term 'gecontroleerde persoon' verkozen, hetgeen echter niet werd weerhouden. De Commissie is eveneens van oordeel dat de term 'gecontroleerde persoon' neutraler is dan de term 'vermoedelijke gebruiker'.

6. Artikel 3 bepaalt dat de opgevorderde geneesheer zijn verslag aan de opvorderende overheid bezorgt. Deze bezorging *kan* overeenkomstig artikel 3 onder gesloten omslag geschieden indien de geneesheer niet door een magistraat is opgevorderd of ingeval het verslag niet rechtstreeks aan de opvorderende magistraat kan worden overhandigd. De Commissie beveelt aan, gelet op de gevoelige aard van de in het verslag opgenomen gegevens, om de gesloten omslag in voormelde gevallen te verplichten, en niet facultatief te maken.

7. Artikel 6 voorziet dat ingeval van de bloedproef en de speekselafname een formulier wordt ingevuld, waarvan het model de Bijlage I bij het ontwerp KB uitmaakt. Dit model wordt hiernavolgend besproken onder de randnummers 13-16.

8. Artikel 8 bepaalt de wijze van kennisgeving van het resultaat aan de vermoedelijke gebruiker en aan de in artikel 59, §1 van de wet bedoelde overheidspersonen. Overeenkomstig artikel 1380, tweede lid van het Gerechtelijk wetboek behoort het immers aan de Koning toe om te bepalen aan welke voorwaarden de mededeling van een afschrift van akten van onderzoek en van rechtspleging in correctionele en in politiezaken is onderworpen. Deze kennisgeving naar de 'vermoedelijke gebruiker' kan overeenkomstig het ontwerp KB ook *mondeling* geschieden door 'de opvorderende overheid'. Het voorgaande is voor de Commissie -voor wat het bewijs van

kennisgeving betreft-problematisch. Er zou in een dergelijk geval steeds een proces-verbaal van de kennisgeving moeten worden opgesteld.

9. Artikel 19 regelt de aanvraag tot voorlopige erkenning van de laboratoria, welke aanvraag dient te gebeuren overeenkomstig het in bijlage II aan het ontwerp KB opgenomen model. Dit model wordt hiernavolgend besproken onder randnummer 17.

10. Artikel 20 bepaalt vervolgens de erkenning van de laboratoria. Deze aanvraag gebeurt overeenkomstig het in bijlage III van het ontwerp KB opgenomen model, hetwelk verder wordt geanalyseerd onder randnummers 18-19.

11. Artikel 21, §1, 6°, C° bepaalt dat de analyse wordt verricht onder het gezag en toezicht van een persoon van onbesproken gedrag, die de gewenste waarborgen biedt inzake enerzijds de nodige discretie en anderzijds bevoegdheid en ervaring. De Commissie herinnert eraan dat de analyseresultaten steeds met de nodige discretie dienen te worden behandeld, en op een veilige manier dienen te worden bewaard, overeenkomstig de bepalingen van artikel 16 van de WVP.

12. Artikel 22, §5 voorziet dat de Minister bijkomende anonieme gegevens kan bepalen, om als grondslag te dienen voor begrotingstechnische en statistische doeleinden. De Commissie herinnert aan de definitie van anonieme gegevens zoals voorzien door artikel 1, 5° van het Koninklijk besluit van 13 februari 2001 ter uitvoering van de WVP : 'gegevens die niet met een geïdentificeerd of identificeerbaar persoon in verband kunnen worden gebracht..'

13. Bijlage I bij het ontwerp KB betreft het formulier in toepassing van artikel 6 van het ontwerp kb betreffende drugsopsporing in speeksel en bloed. Overeenkomstig artikel 61bis, §3 van de wet, moet het verzamelen van de gegevens die nodig zijn voor het invullen van de gestandaardiseerde checklist en voor het afnemen van de speekseltest zich beperken tot wat strikt noodzakelijk is voor de vaststelling van de overtredingen van deze wet, en mogen deze gegevens slechts worden gebruikt voor gerechtelijke doeleinden in verband met de bestraffing van deze overtredingen. Het voorgaande komt neer op de toepassing van het proportionaliteitsbeginsel, overeenkomstig artikel 4, §1, 3° van de WVP. In het modelformulier wordt onder meer opgenomen welke stoffen, andere dan alcohol, welke de vermoedelijke gebruiker verklaart gebruikt te hebben in de loop van de laatste vierentwintig uur. Daarnaast is er een bepaling aangaande het al dan niet gebruik van geneesmiddelen, en zo ja, welke, en andere geneeskundige bevindingen.

14. De Commissie merkt op dat voormelde gegevens gezondheidsgegevens in de zin van artikel 7 van de WVP uitmaken. Een dergelijke verwerking kan overeenkomstig artikel 7, §2, e) en g)

worden gerechtvaardigd indien ze om redenen van zwaarwegend algemeen belang verplicht wordt door of krachtens een wet, of wanneer ze noodzakelijk is voor de beteugeling van een bepaalde strafrechtelijke inbreuk. Daarnaast dient zulk een verwerking proportioneel te zijn overeenkomstig artikel 4, §1, 3° van de WVP, zoals tevens voorzien door artikel 61 bis §3 van de wet : de in het formulier opgenomen gegevens moeten zich derhalve beperken tot wat strikt noodzakelijk is voor de vaststelling van de overtredingen van de wet.

15. Het tweede deel van het formulier bepaalt onder de hoofding 'motief van oproep' : 'beoordeling van ingeroepen motief door vermoedelijke *druggebruiker*'. Het ontwerp KB gebruikt de definitie van 'vermoedelijke gebruiker', derhalve stelt de Commissie voor om ook hier 'vermoedelijke gebruiker' te vermelden in plaats van 'druggebruiker'. Daarnaast vermeldt deel II van het formulier onder de hoofding 'ziekte' : 'Meldt de vermoedelijke gebruiker te lijden aan een ziekte?' 'Zo ja, welke ?' .

16. Ook hier merkt de Commissie op dat dit mogelijks een verwerking inhoudt van gezondheidsgegevens overeenkomstig artikel 7 van de WVP, en verwijst naar haar hieromtrent reeds gedane opmerkingen. Artikel 63, §5 van de wet bepaalt hieromtrent verder dat het inzamelen van de gegevens van de bloedproef zich dient te beperken tot deze die strikt noodzakelijk zijn voor de vaststelling van de overtredingen van deze wet. Deze gegevens mogen slechts worden gebruikt voor gerechtelijke doeleinden in verband met bestrafing van deze overtredingen. Derhalve mogen hier geen medische gegevens worden opgenomen welke niet strikt noodzakelijk zijn voor de vaststelling van dergelijke overtredingen.

17. De bijlagen II en III betreffen de aanvragen tot voorlopige erkenning (II) en tot erkenning (III) door een laboratorium. In bijlage II wordt de naam van de partner, zowel deze van de directeur van het laboratorium als die van de persoon die gezag en toezicht uitoefent, opgevraagd. Volgens de aanvrager is dit noodzakelijk om er voor te zorgen dat er geen conflict ontstaat in (professionele) belangen tussen de partners. Deze uitleg overtuigt de Commissie niet, zij meent dan ook dat het opvragen van dit gegeven overmatig is en niet proportioneel overeenkomstig artikel 4, §1, 3° van de WVP.

18. In bijlage III wordt naast de naam van de partner, waarop eveneens de hiervoor gemaakte opmerking door de Commissie van toepassing is, ook het rijksregisternummer opgevraagd van de directeur van het laboratorium en de persoon die gezag en toezicht uitoefent. De Commissie herinnert eraan dat het gebruik van het identificatienummer van het Rijkregister gemachtigd dient te zijn door het Sectoraal Comité van het Rijksregister, of krachtens de wet of een KB overlegd in de Ministerraad, na advies van het Sectoraal Comité van het Rijksregister. De aanvrager verwijst naar het KB van 18 april 1990 waarbij aan sommige overheden van het

Ministerie van Justitie toegang wordt verleend tot het Rijksregister van de natuurlijke personen, en naar het KB van 24 november 2010 tot vastlegging van de gevallen waarin een machtiging tot gebruik van het identificatienummer van het Rijksregister niet vereist is.

19. De aanvrager toont evenwel niet aan onder welk artikel in voormeld KB van 18 april 1990 de dienst Gerechtskosten van het Directoraat-generaal rechterlijke organisatie, welke het rijksregisternummer zou verwerken, te catalogeren valt. Deze dienst komt tevens niet voor op de in artikel 4bis van voormeld KB vermelde lijst van de overeenkomstig de artikelen 2, 3 en 4 aangewezen ambtenaren, welke jaarlijks aan de Commissie dient te worden toegestuurd. Bij gebreke aan een machtiging krachtens de wet of het KB, dient de betrokken dienst een machtigingsaanvraag in te dienen bij het Sectoraal Comité van het Rijksregister.

OM DEZE REDENEN

Is de Commissie van mening dat:

Gelet op de opmerkingen die geformuleerd werden in onderhavig advies verstrekt de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer **een gunstig advies** over de huidige inhoud van het ontwerp KB, mits strikte eerbiediging van de opmerkingen die geformuleerd werden in de **punten 5-6, 8, 11-12, 14-19** van dit advies.

De Wnd. Administrateur,

De Voorzitter,

(get.) Patrick Van Wouwe

(get.) Willem Debeuckelaere